

Промисловість у 2016 році

Вперше з 2011р. за підсумками 2016р. ми маємо зростання промисловості на 2,4% (проти скорочення на 13% у 2015р.), в т.ч. зростання усіх основних видів промисловості крім добувної.

Підтримкою зростання переважно виступало розширення внутрішнього попиту (на споживчі товари та продукцію проміжного споживання, а також окремі інвестиційні товари, в першу чергу, електронна та електрична продукція), а також поступове відновлення зовнішнього попиту та диверсифікація вітчизняного експорту промислових товарів.

Найбільший позитивний внесок у зростання у 2016р. мали харчова промисловість (перероблення рекордного врожаю с/г сировини, зокрема, соняшнику та цукрових буряків), **металургійне виробництво** (розширення зовнішнього попиту (фізичні обсяги експорту металургії за 11 міс. 2016р. зросли на 1,5%), збільшення попиту з боку машинобудування та будівництва) та **постачання електроенергії** (попит з боку споживачів електроенергії, зокрема, підприємств переробної галузі).

Також покращилась ситуація у машинобудуванні внаслідок диверсифікації ринків збуту та збільшення внутрішнього попиту. Крім цього, найбільше зростання спостерігалось у виробництві інструментів і обладнання для вимірювання, дослідження та навігації (зокрема для ОПК) та виробництві машин і устаткування (с/г та промислового призначення).

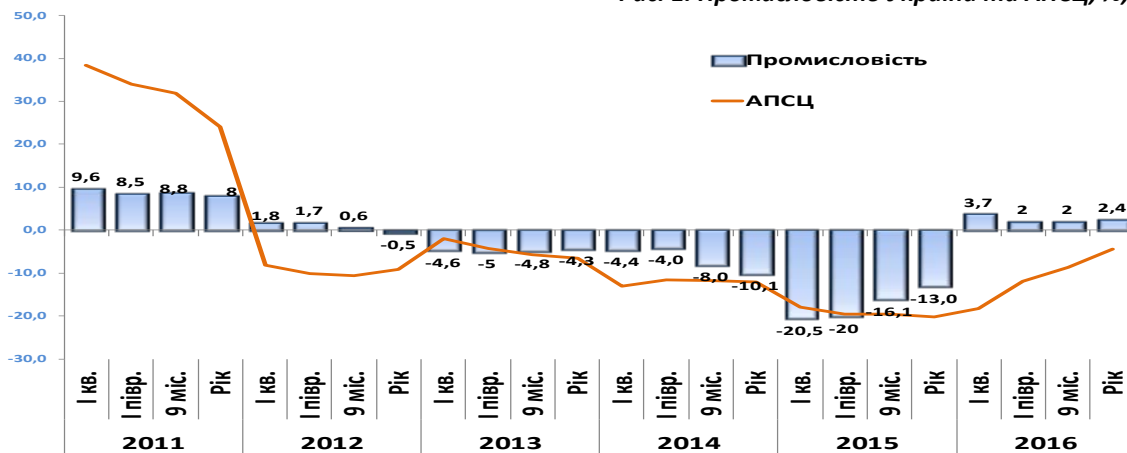
У грудні 2016р. спостерігалось прискорення зростання (до **4,5% (р/р)** проти 3,7% у листопаді 2016р.; скориговане на ефект календарних днів – зростання на 4,8%).

У I кварталі 2017р. очікується зростання промисловості на рівні $1[\pm 0,3]\%$, що підтримуватиметься покращенням цінової зовнішньої кон'юнктури та збільшенням внутрішнього попиту.

«вперше з 2011р. промисловість продемонструвала зростання виробництва у 2016р. – на 2,4%»

«у грудні 2016р. промисловість продемонструвала прискорення зростання (до 4,5% (р/р) проти 3,7% у листопаді 2016р.»

Рис. 1. Промисловість України та АПСЦ, %, п/п

Джерело. ДСС, розрахунки МЕРТ, Worldbank

Примітка. Агрегований показник світових цін (АПСЦ) – показник, який враховує динаміку світових цін на соняшникову олію, кукурудзу, пшеницю, сечовину, залізну руду та чорні метали.

Табл. 1. Основні види промисловості, % р/р

	Листопад 2016р.	внески	Грудень 2016р.	внески	За 2016р.	внески	Частка у пром., 2015р.	Довідково: За 2015р.
Промисловість, в цілому	3,7	3,7	4,5	4,5	2,4	2,4	100	-13
Прискорили зростання:								
Електроенергія	3,5	0,8	10,4	1,7	2,6	0,4	19,1	-12
Харчова	7,8	1,8	15,1	3	3,9	0,6	22,8	-10,7
Зросли: Кокс, нафтопереробка	-3	-0,1	3,3	0,08	8,1	0,2	3,4	-19,1
Текстильна	-2,7	-0,03	3,6	0,03	1,4	0,02	1	-8
Уповільнили зростання:								
Металургія	4,9	0,8	0,5	0,1	5,9	0,6	17,8	-16,1
Машинобудування	6,9	0,4	2,1	0,14	1,3	0,2	6,9	-14,1
Будматеріали	6,8	0,3	1,2	0,04	6,5	0,3	5	-7,2
Добувна промисловість	3,3	0,4	0,6	0,1	-0,3	-0,1	12,1	-14,2
Уповільнили скорочення:								
Фармацевтика	-1,6	-0,02	-0,9	-0,01	3,9	0,1	1,3	-7,6
Хімічна	-6,4	-0,2	-6,1	-0,2	0,4	0,01	4,2	-15,2
Скоротились:								

«найбільший позитивний внесок у динаміку промисловості (р/р) переважно мали харчова промисловість та постачання електроенергії»

Деревообробна,целюлозна	2,9	0,1	-6,1	-0,1	0,8	0,02	3,5	-11,1
-------------------------	-----	-----	------	------	-----	------	-----	-------

Джерело. ДСС, розрахунки Мінекономрозвитку

Серед видів промислової діяльності позитивну динаміку демонстрували:

харчова промисловість – зростання у 2016р. на 3,9% (у грудні - на 15,1% (р/р)), внаслідок збільшення пропозиції сировини для переробки з боку с/г.

Довідково. Станом на 01.01.2017 проти 01.01.2016 врожай цукрових буряків зріс на 34,3%, соняшнику – 21,7% (13,6 млн. т. - рекорд за роки статистичних спостережень), обсяги реалізації на забій в живій масі (с/г тварин) у с/г підприємствах зросли на 3,2% (за 2016р.).

зокрема відбулось:

нарощування виробництва соняшникової олії (на 20,2% у 2016р. та на 47,8% у грудні 2016р.; вартісні обсяги експорту зросли на 24,4% за 11 міс. 2016р. (виробництво олій займає 25% у загальному обсязі реалізованої продукції харчової промисловості (2015р.) і 60% обсягів соняшникової олії було реалізовано на експорт);

збільшення обсягів виробництва цукру (у 2016р. на 34,4%,у грудні – у 2,6р., частка у обсязі реалізованої продукції харчової промисловості – 5%, частка експорту у структурі реалізації зросла до 5,8% за 11 міс. 2016р. проти 0,6% за 11 міс. 2015р.; обсяги експорту гр. «Цукор з цукрової тростини або з цукрових буряків у твердому стані» за 11 міс. 2016р. зросли у 2,5р. в т. ч. в Азію – в 12р.);

збільшення виробництва групи м'ясної продукції (виробництво м'яса ВРХ у 2016 р. зросло на 22,5% (34,6% у грудні), свиней – на 3,9% («мінус» 4,6% відповідно), птиці – на 5,1% (26,5% відповідно));

Негативну динаміку у 2016р. продемонструвала **група алкогольних напоїв**, внаслідок збільшення затратності виробництва (середні ціни виробників на спирт зросли у грудні порівняно з груднем 2015р.– на 13%) та підвищення ставок акцизного податку (на 50% у 2016р.).

у металургійному виробництві – зростання у 2016р. на 5,9% (у грудні - на 0,5% (р/р)), що переважно підтримувалося збільшенням обсягів іноземних замовлень (експортного попиту – на 12,7% (63% реалізованої продукції постачається за межі України)), а також зростанням внутрішнього попиту з боку будівництва та машинобудування. Впродовж 2016 року відбувалось збільшення завантаженості виробничих потужностей, посилення контролю якості продукції на підприємствах, розширення присутності на ринках країн Середньої Азії, Китаю, Північної Африки, освоєння виробництва для європейських споживачів (портфель замовлень для країн Західної та Східної Європи в сегменті мостобудівництва).

Довідково: У грудні 2016р. відновив роботу Кременчуцький сталеливарний завод (Полтавська область) (простоявав з кінця лютого 2014 року) провідний виробник комплектуючих для вагонів як для внутрішнього ринку, так і експортного, внаслідок поживлення ринку вагонобудування та збільшення внутрішнього попиту на продукцію заводу. Джерело: biz.censor.net.ua

У грудні 2016р. на металургійних підприємствах Донецької обл. порівняно з груднем 2015р. виробництво чавуну збільшилося на 20,4%, сталі - на 39%, прокату - на 39,1%, виробництво коксу - на 0,2%.

у машинобудуванні – зростання у 2016р. на 1,3% (у грудні – на 2,1% (р/р)), внаслідок диверсифікації ринків збуту (вартісні обсяги експорту гр. 86 «залізничні локомотиви» за 11 міс. 2016р. зросли на 10,9%) та збільшення внутрішнього попиту (у 2016р. за результатами тендерів «Укрзалізниці» «Крюківський вагонобудівний завод» поставив 350 піввагонів, «Дніпровагонмаш» - 250 одн, Попаснянський ВРЗ - 50 одн. (джерело ПАТ "Укрзаліниця"), виробництво вагонів вантажних у 2016р. зросло у 2,6р. та у грудні – у 7,7р.).

Крім цього, найбільше зростання спостерігалось у виробництві інструментів і обладнання для вимірювання, дослідження та навігації (зокрема для ОПК) та виробництві машин і устаткування (с/г та промислового призначення).

у постачанні електроенергії, газу, пари та кондиційованого повітря – зростання у 2016р. на 2,6% (у грудні – на 10,4% (р/р)), внаслідок збільшення внутрішнього споживання переробною галуззю (у т. ч. через переорієнтацію споживачів на фоні підвищення вартості опалення та збільшення попиту з боку переробної промисловості) та збільшення експорту.

Довідково. За даними Міненерговугілля, Україна в 2016р. проти 2015р. збільшила фізичні обсяги експорту електроенергії на 10,3% - (до 4 млрд. 16,9 млн. кВт-год). Зокрема, в Угорщину було поставлено 390,6 млн кВт-год, до Польщі - 122,4 млн кВт-год.

У грудні 2016р. споживання електроенергії з урахуванням технологічних втрат зросло на 7,3%. В

«у 2016р. через отримання рекордного врожаю соняшнику та високого врожаю цукрових буряків значно збільшились обсяги виробництва цукру та соняшникової олії»

«зростання у металургії зумовлено збільшенням як експортного попиту так і внутрішнього – з боку будівництва та машинобудування»

«зростання у машинобудуванні на 1,3% підтримувалося розширенням як зовнішнього, так і внутрішнього попиту»

«у 2016р. в Україні було побудовано 15 нових об'єктів відновлюваної

тому числі, промисловість збільшила споживання на 3,6% (на 154,5 млн кВт-год в порівнянні з груднем 2015р.) - до 4 млрд 394,6 млн кВт-год. Хоча в цілому за 2016р. споживання електроенергії скоротилось на 0,8%, переробна промисловість збільшила споживання електроенергії на 1%.

У 2016р. в Україні було побудовано 15 нових об'єктів відновлюваної енергетики потужністю майже 39 МВт. Загальні інвестиції в ці проекти перевищили 42 млн євро. Також 11 інвестиційних проектів в сегментах біомаси та вітроенергетики знаходяться на етапі розгляду іноземними інвесторами.

Джерело. Звіт 8-го Міжнародного форуму сталої енергетики в Україні SEF 2016 KYIV.

Серед видів промислової діяльності негативна динаміка спостерігалася:

у добувній промисловості та розробленні кар'єрів – скорочення на 0,3% (у грудні зростання на 0,6% (р/р)) внаслідок зменшення видобування металевих руд (на 2,1% за 2016р.), що було викликано високою затратністю та скороченням зовнішнього попиту на залізорудну сировину (за 11 міс.2016р. фізичний обсяг експорту залізорудної сировини з України знизився на 14% в порівнянні з аналогічним періодом 2015р. (частка української руди в потоці світових поставок становить близько 2-3 %)).

В той час, як видобування кам'яного вугілля зросло на 4,8% та було обумовлене як низькою базою порівняння 2015р., так і частковим вирішенням проблем з логістичним сполученням Донецької залізниці, збільшенням потреб ТЕЦ/ТЕС через зростання споживання електроенергії внаслідок переорієнтації споживачів на більш дешеві енергоресурси (зростання вартості газу).

Загалом за підсумком 2016р. у промисловому виробництві спостерігалася зростання на 2,4% («мінус» 13% у 2015р.), у т.ч., у **переробній** промисловості – на 3,5%; у **постачанні енергії** – на 2,6% відповідно; в той час як у **добувній** промисловості – скорочення на 0,3%.

Регіональний розріз У 2016р. кількість регіонів, які демонстрували позитивний результат становила 16 (3 регіони у 2015р.), 9 регіонів – негативний результат (22 відповідно). Найбільше зростання було зафіксовано у Кіровоградській (на 18,5%), Тернопільській (на 9,3%) – через збільшення перероблення с/г сировини (цукор, соняшник), Миколаївській (на 10,5%) - зростання металургії.

Найбільші негативні результати продемонстрували Івано-Франківська (на 4,7%), Сумська (на 8,7%) та Запорізька (на 3,3%) області через негативні результати у хімічній промисловості та автовиробництві.

Очікування. У І кварталі 2017р. очікується продовження тенденції помірною зростання промислового виробництва, обумовленого подальшим збільшенням внутрішнього споживчого та інвестиційного попиту, а також зовнішнього внаслідок високої цінової кон'юнктури на окремих світових товарних ринках (зокрема, чорних металів та залізних руд). Обмеження доступу окремих виробників на ринки країн ЄС та СНД стримуватиме розвиток виробництва харчових продуктів (через спалах курячого грипу та африканської чуми свиней в Україні).

Ризики: загострення військового протистояння та відповідно ускладнення з транспортним сполученням, зниження цін на світових товарних ринках, розширення торговельних/транспортних обмежень з боку РФ, відновлення негативних очікувань економічних агентів на фоні збереження проблем банківської системи.

енергетики
потужністю
майже 39 МВт»

«у 2016р. кількість
регіонів, які
демонстрували
позитивний
результат
становила 16 (3
регіони у 2015р.), 9
регіонів –
негативний
результат (22
відповідно)»

«за оцінками МЕРТ
внесок Донецької
та Луганської
областей в
зростання
промислового
виробництва за
2016р. становив
50%»